

ת"פ 58095/02/13 - מדינת ישראל, באמצעות רשות הטבע והגנים ירושלים נגד חסן אל אסלם, סלימאן אבו הדבה, איאד אבו עזא - הובא באמצעות שב"ס

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 58095-02-13 רשות הטבע והגנים ירושלים נ' אל אסלם ואח'
בפני כבוד השופט הישם אבו שחאדה

בעניין: מדינת ישראל באמצעות רשות הטבע והגנים
ירושלים על ידי עוה"ד יאיר הלר

נגד

1. חסן אל אסלם

2. סלימאן אבו הדבה

3. איאד אבו עזא - הובא באמצעות שב"ס

על ידי עוה"ד אבי אלפסי

הכרעת דין

כתב האישום

1. כנגד שלושת הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם את ביצוען של העבירות הבאות:

- א. ציד חיות בר מוגנת בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיות הבר התשט"ו - 1955 (להלן: **חוק להגנת חיות הבר**) וסעיף 29 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: **חוק העונשין**).
- ב. ציד ללא רישיון ציד בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיות הבר יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.
- ג. ציד בשיטות אסורות בסנזור באורות בניגוד לסעיפים 5(1) ו-14(ב) לחוק להגנת חיות הבר.
- ד. ציד בלילה בניגוד לתקנה 5(א) לתקנות להגנת חיות הבר התשל"ו - 1976 (להלן: **תקנות להגנת חיות הבר**) יחד עם סעיף 14(א) לחוק להגנת חיות הבר וסעיף 29 לחוק העונשין.
- ה. ציד בשיטות אסורות באמצעות כלבים בניגוד לתקנה 6(ב) לתקנות להגנת חיות הבר וסעיף

14(א) לחוק להגנת חיית הבר יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 30.8.12 בשעות הלילה, החל מהשעה 22:00 ואילך, או בסמוך לכך, בשטח פתוח מזרחית לגבעות מרר ובסמוך לקיבוץ ברנר (להלן: **שטח הציד**) עסקו הנאשמים יחד עם אחר, שזהותו אינה ידועה למאשימה, בציד חיות בר באמצעות שלושה כלבי ציד מסוג סלוקי. הנאשמים נסעו בנסיעה איטית בשטח הציד ברכב מסוג טויוטה קורולרה בצבע אפור הנושא לוחית רישוי מספר 36-220-09 (להלן: **הרכב**), תוך שהם סורקים את השטח בזרקור ושלושת כלבי הציד רצים בשטח הציד. בחיפוש ברכב נמצאו שני זרקורים ושלושה כלבי סלוקי כלואים בתא המטען. לנאשמים לא היו רישיונות ציד ולא היה להם היתר למעשיהם.

קביעת ממצאים שבעובדה

3. לאחר שמיעת הראיות הנני קובע את הממצאים שבעובדה שלהלן:

א. שלושת הנאשמים ועוד אדם נוסף, שזהותו אינה ידועה למאשימה, היו בתוך הרכב, כאשר ברשותם שלושה כלבי ציד מסוג סלוקי. הרכב נסע בסמוך לקיבוץ גבעת ברנר בשטח פתוח.

(ראו בעניין זה: הודעתו של נאשם 1, ת/1, ש' 1 - 15; הודעתו של נאשם 2, ת/7, ש' 1 - 13; הודעתו של נאשם 3, ת/11, ש' 1 - 10; תמונות של שלושת כלבי הסלוקי בתוך הרכב, ת/8, ת/10, ת/5; עדותו של הילל עזרן, פרוט' עמ' 9 ש' 10 - עמ' 11 ש' 9; וכן טפסים בדבר תפוסים, ת/2, ת/3).

ב. בתוך הרכב היו גם זרקורים והרכב נצפה על ידי עובד רשות הטבע והגנים, הילל עזרן, כאשר אחד מנוסעי הרכב מאיר את השטח הפתוח עם הזרקורים ובמקביל שלושת הכלבים רצים בסמוך לרכב ובאזור המואר.

(ראו בעניין זה: הודעתו של נאשם 1, ת/1, ש' 33 - 34; עדותו של נאשם 1, פרוט' עמ' 20 ש' 28, עמ' 21 ש' 1 (וזאת בניגוד לדברים שמסר בפרוט' עמ' 23 ש' 3 - 6); הודעתו של נאשם 2, ת/7, ש' 33 - 44; עדותו של נאשם 2, פרוט' עמ' 39 ש' 25 - עמ' 40 ש' 27; הודעתו של נאשם 3, ת/11, ש' 8 - 10; עדותו של נאשם 3, פרוט' עמ' 46 ש' 2 - 12; עדותו של הילל עזרן, פרוט' עמ' 9 ש' 8 - עמ' 10 ש' 8).

ג. כלבי סלוקי הם כלבים שיכולים לשמש לציד של חיות בר וזאת לאור מבנה גופם הייחודי שמאפשר ריצה למרחקים ארוכים תוך התשת הטרף וזאת בתיאום עם כלבים נוספים מאותו סוג שרצים במקביל. יחד עם זאת, ניתן להחזיק חיה זו גם כחיית מחמד.

(ראו: חוות דעתו של ד"ר רון יהושע קינג, ת/13; עדותו בבית המשפט בפרוט' עמ' 18 ש' 28 - עמ' 19 ש' 32).

4. אומנם, היו סתירות בדברי הנאשמים לגבי עצם הדלקת הזרקורים שנמצאו ברכבם ולגבי עצם השאלה האם הכלבים ירדו מהרכב. יחד עם זאת, לפי תצורף הראיות שצוין לעיל, הקביעות העובדתיות שצינתי לעיל, יש להן בסיס ראייתי מוצק. משקבעתי את העובדות המרכזיות שרלוונטיות להכרעה בתיק שבפני, נותר לדון בשאלה המרכזית שבמחלוקת והיא האם הממצאים העובדתיים שצינתי לעיל יש בהם בכדי להקים את העבירה של "ציד". טענתם המרכזית של שלושת הנאשמים היא שהגיעו לשטח הפתוח במטרה לטייל עם שלושת הכלבים שהיו ברשותם וללא כל כוונת ציד ובפועל גם לא ביצעו שום פעולת ציד.

האם הוכח שהנאשמים עסקו ב-"ציד"?

5. סעיף 1 לחוק להגנת חיית הבר מגדיר את הביטויים הבאים כדלקמן:

"**צידה** - לרבות עשיית מעשה מתוך כוונה לפגוע בחייה, בשלומה או בחירותה של חיית בר, או להדריך את מנוחתה, או לסכל התפתחותן הטבעית של ביציה, או של כל תולדה אחרת שלה".

"**חיית בר** - יונק, עוף, זוחל או דו חיים, או כל חלק ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחיצתו של אדם"

"**חיית בר מוגנת** - חיית בר שאינה ציד, מזיק או חיית בר מטופחת"

"**ציד** - חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד."

6. כמו כן, סעיף 2 לחוק להגנת חיית הבר קובע כדלקמן:

"לא יצוד אדם ציד או חיית בר מוגנת, אלא ברישיון ציד או בהיתר על פי סעיף 3".

7. יסוד ה-"ציד" עובר כחוט השני בכל מכלול העבירות שמיוחסות לנאשמים בכתב האישום. אם ייקבע שהנאשמים עסקו ב-"ציד", אזי יש להרשיעם בכל העבירות שמיוחסות להם בכתב האישום. על אותו משקל, אם ייקבע שהנאשמים לא עסקו ב-"ציד", אזי יש לזכותם מכל העבירות המיוחסות להם בכתב

האישום.

8. ב-רע"פ 1161/04 **חאג יחיא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (21.4.05), הוגש כתב אישום כנגד המבקש לבית המשפט השלום אשר ייחס לו את ביצוען של העבירות הבאות: ציד ללא רישיון, ציד בלילה וציד בסנוור. לפי הנטען בכתב האישום, נמצאו המבקש ונאשמים נוספים, סמוך לשעה 2:30 בלילה, מערבית למושב בקעות בשומרון, כאשר הם נוסעים ברכבם וסורקים את השטח עם זרקור. ברכבם נמצאו זרקור, סכין יפני, כדורי ציד ורובה ציד ונרתיק. שלושת הנאשמים הודו בכתב האישום ולכן הורשעו בעבירות שצוינו לעיל. בית משפט השלום הורה על חילוט רובה הציד שהיה ברשות המבקש ועל נקודה זו נסובו הערעורים שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי ובהמשך לבית המשפט העליון. בבית המשפט המחוזי שניים מחברי ההרכב העירו באמרת אגב שיתכן שהיה מקום להרשיע את המבקש בעבירה של "ניסיון ציד" ולא בעבירה המוגמרת. בשלב הערעור בבית המשפט העליון כבוד השופט טירקל ציין את הדברים הבאים בפסקה 3 לפסק דינו:

"די בהגדרה זאת (הגדרת הביטוי "צידה" - ה.א.ש) כדי לקבוע שגם פעולות הכנה לקראת מעשה הציד גופו, ואפילו לא הושלם המעשה בכך שהחיה נצודה, באות בגדר העבירה המושלמת של צידה."

9. כבוד השופטת חיות הסתייגה מהאמירה הנ"ל בקובעה שהסוגיה המרכזית שנדונה בבית המשפט העליון היא שאלת חילוט רובה הציד ובעוד שפרשנות הביטוי "צידה" לפי סעיף 1 לחוק להגנת חיית הבר לא נדונה בערכאות הנמוכות וציינה את הדברים הבאים בסעיף 1 לדבריה:

"שנית, הקביעה מה הוא היקף התפרשותה של עבירת הציד האסור שבסעיף 2 לחוק, וכן השאלה האם בנסיבות המקרה שבפנינו ראוי היה להרשיע את המערער בעבירת ניסיון בלבד, אינה נדרשת לצורך הכרעה בטענות שהועלו בערעור שבכאן."

10. כבוד הנשיא ברק צירף את דעתו לדעתה של כבוד השופטת חיות. יוצא מכך, שטרם ניתנה הלכה ברורה מבית המשפט העליון לגבי אופן פרשנות הביטוי "צידה" שבסעיף 1 לחוק להכנת חיית הבר, כך גם אין הלכה ברורה האם סריקת שטח פתוח באמצעות זרקור, בצירוף ראיות נסיבתיות נוספות כגון החזקת "כלי ציד", תיראה כ-"ציד" ממש או "ניסיון ציד", או שמא פעולת "הכנה" שלא הבשילה לכדי עבירה פלילית. עם זאת, קיימים מספר פסקי דין של בתי המשפט המחוזיים שיכולים לשמש בסיס להכרעה במקרה שבפני. אדון בארבעה מקרים, כאשר בשניים מהם ההליך הסתיים בזיכוי ובשניים האחרים ההליך הסתיים בהרשעה.

11. להלן שני פסקי הדין שבהם התוצאה הסופית היתה זיכוי:

א. ע"פ (מח' נצרת) 179/09 **עיסא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (22.9.09). במקרה זה, המערערים היו בסמוך לשעה 23:30 בצומת מחניים בתוך כלי רכב שברשותם, כאשר בתוך כלי הרכב, היו ארבעה כלבים, שלושה מקלות, ארבעה פנסים וסכין, כולם אמצעים המשמשים לציד דורבנים. בנוסף, בתוך הרכב נמצאו שני קוצי דורבן. מדובר היה בראיות נסיבתיות ובית המשפט דן בשאלה האם יש בראיות הנסיבתיות האמורות בכדי לבסס הרשעה בפלילים שבוצעה עבירה של "ציד". בסופו של יום, בית המשפט המחוזי, שדן בתיק כערכאת ערעור, החליט לזכות את הנאשמים מעבירת הציד. נקבע כי לא די בעצם הימצאות כלי ציד בתוך הרכב כדי להגיע למסקנה הגיונית אחת ולפיה המערערים עסקו בציד (פסקה 36 לפסק דינו של כבוד השופט קולה). בנוסף, נקבע שעצם העובדה שנמצאו בתוך הרכב שני קוצי דורבן, לא מתגבשת ממנה מסקנה חד משמעית והגיונית אחת שהמערערים אכן צדו דורבנים עובר לתפיסתם בצומת מחניים (פסקה 40 לפסק דינו של כבוד השופט קולה). בנוסף, נקבע שגם אם אדם יוצא מפתח ביתו ובידו או ברשותו כלי ציד, הדבר לא מהווה ביצוע של עבירה מושלמת של ציד וגם לא ניסיון לכך, אלא לכל היותר מדובר בהכנה בלבד (פסקה 46 לפסק דינו של כבוד השופט קולה).

ב. ע"פ (מח' חיפה) 36965-06-14 **מדינת ישראל נ' פחמאוי** [פורסם בנבו] (18.9.14). במקרה זה המשיב זוכה על ידי בית המשפט השלום בחיפה מביצוע עבירה של ציד ללא רישיון, ציד בלילה וציד בשיטות אסורות. המשיב נתפס בתחום שמורת הטבע, נחל מהר"ל, ובתחום הגן הלאומי הר הכרמל, כאשר היו ברשותו פנסים דלוקים שהאירו את השטח וסרקו אותו. בנוסף, היו עימו על פי כתב האישום, שלושה אנשים נוספים שלכל אחד מהם היה כלי ציד ופנס. יצוין כי לא נמצאו כתמי דם של חיית בר ולא נמצאה גם חיית בר כלשהי ברשותו או בסביבתו של המשיב. כאן נשאלה השאלה האם די באמור על מנת להרשיעו בעבירת ציד. בסופו של דבר, הערעור של המדינה נדחה והזיכוי המשיך לעמוד בעינו.

12. להלן שני פסקי הדין של בתי המשפט המחוזי שהסתיימו בהרשעה:

א. ע"פ (מח' - נצרת) 1201/05 **מדינת ישראל נ' חרב** [פורסם בנבו] (13.12.05). כאן היה מדובר בשלושה משיבים שזוכו על ידי בית משפט השלום מעבירות הציד וערעור המדינה לבית המשפט המחוזי התקבל והם הורשעו בדעת רוב (כבוד השופט יצחק כהן וכבוד השופטת אסתר הלמן בניגוד לדעתו של כבוד השופט אברהם אברהם). במקרה זה, המשיבים נתפסו בשמורת נחל נצר כאשר הם מצוידים במקל ארוך ובפנס שמשמשים לציד דורבנים וכן בסכין. נשאלה השאלה האם די בכך על מנת להרשיעם בביצוע עבירת ציד, וזאת כאשר לא נתפס עימם פגר של דורבן וגם לא נצפו מבצעים פעולת ציד ממש. בסופו של יום, בית המשפט המחוזי ביסס את ההרשעה על כך שבהודעתו של אחד הנאשמים הוא הודה שהוא ושאר הנאשמים הגיעו לשטח הפתוח במטרה מתוך כוונה "לצוד דורבנים". הודאה זו התיישה עם סוג הכלים שנמצאו ברשות המשיבים ואשר התאימו לדרכים המקובלות לציד של דורבנים.

ב. ע"פ (מח' חיפה) 38569-12-11 **מרעי נ' רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע** (פורסם בנבו) (2012). במקרה זה המערערים הורשעו בבית משפט שלום בביצוען של עבירות ציד של דורבנים באמצעות 3 כלבים, אלה ופנס. כמו כן, ברכבם נמצאו קוצי דורבן. בית המשפט השלום קבע כי הראיות הנסיבתיות שהוצגו בפניו מקימות מסקנה הגיונית אחת ויחידה כי הנאשמים נסעו לשמורת הטבע בה נתפסו במטרה אחת ויחידה לצוד דורבנים. כמו כן, המערערים זכו מעבירה של "ציד באמצעות סנור" מאחר ומהראיות שהוצגו בפני בית המשפט עלה שסנור איננו אחד מהשיטות הנפוצות לצוד דורבנים. ערעורם לבית המשפט המחוזי נדחה. ללמדך, שיטת חשיבות לצורך הרשעה בעבירה של ציד להגדרת סוג החיה המוגנת שהיה בכוונתו של נאשם לצוד.

13. נחזור לעניינו. אכן, במקרה שבפניי קיימות שתי ראיות נסיבתיות הפועלות לרעת הנאשמים: ראשית, הארת שטח פתוח בשעת לילה מאוחרת וסריקתו; שנית, ריצה של שלושה כלבי סלוקי של הנאשמים, כאשר כלבים מסוג זה משמשים לציד. עם זאת, לא התרשמתי שהשילוב של שתי הראיות הנסיבתיות האמורות יש בו בכדי להוביל למסקנה האחת והיחידה שמדובר בציד. נותרו חללים ראייתיים שהמשקל **המצטבר** שלהם מחייב לזכות את הנאשמים מחמת הספק. להלן חללים אלה:

א. לא הוכח בפניי איזה סוג של חיה מוגנת היה בכוונת הנאשמים לצוד באמצעות הזרקורים וכלבי הסלוקי. הנאשמים לא נצפו מסנוורים באמצעות הזרקורים חיה מסוימת או סוג מסוים של חיות. כלבי הסלוקי של הנאשמים לא נצפו רודפים אחרי חיה מסוימת או אחרי חיות מסוג מסוים. הוכחה שבשטח פתוח רץ כלב מגזע מסוים, שניתן להשתמש בו לציד (אך גם כחיית מחמד), מבלי להוכיח את המטרה של הריצה, קרי שהכלב נצפה רץ במטרה לצוד חיית בר מסוג מסוים, היא חלל ראייתי העומד בפני עצמו.

ב. מבחינה משפטית, ספק בעיניי אם ניתן להרשיע אדם בעבירה של "ציד של חיית בר" מבלי להגדיר באיזו חיית בר מדובר. פעולת ה-"ציד" (מה שמכונה "צידה" בסעיף 1 לחוק הגנת החיית הבר) ללא רישיון הופכת לעבירה אם היא מתבצעת כנגד "חיית בר", ולא כנגד חיה כלשהי שאיננה חיית בר. כמו כן, לפי הגדרת הביטוי "ציד" בסעיף 1 לחוק הגנת חיית הבר מדובר ב-"חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד". יוצא מכך, שאם מדובר בחיית בר שלא היתה לגביה הכרזה מטעם שר החקלאות, אין תחולה לחוק הגנת חיית הבר. לסיכום, העבירה של "ציד של חיית בר" יש בה יסוד של "מסוימות", קרי חובה להגדיר ברחל בתך הקטנה את סוג החיה שאותה צד הנאשם או שניסה לצוד אותה. אין עבירה "כללית" של ציד. כך למשך, קיימות שיטות שונות של ציד ולעיתים שיטה אחת של ציד שטובה לחיה מסוג מסוים לא בהכרח תתאים לציד של חיה אחרת. למען ההמחשה, ניקח למשל את העבירה של ציד על ידי סנור. לא כל חיית בר ניתן לצוד אותה באמצעות סנור ולכן הנתון של הארת שטח פתוח באמצעות זרקור אין

בו, כשלעצמו, בכדי להקים עבירה של "ציד".

ג. כלב סלוקי יכול לשמש כ-"כלי ציד" כמוהו כמו "רובה ציד". עצם ההחזקה של "כלי ציד" (בין אם מדובר בכלב סלוקי ובין אם מדובר ברובה ציד) בשטח פתוח או בשמורת טבע איננה מלמדת שבוצעה העבירה המושלמת של "ציד" או אף העבירה של "ניסיון לציד" ומדובר לכל היותר בפעולת "הכנה" שאיננה מגעת לכדי עבירת הניסיון.

ד. יתר על כן, לכלב סלוקי, להבדיל מרובה ציד, יש תכונה ניטרלית שניתן להחזיקו כחיית מחמד ולא למטרת ציד. מכאן גם הזהירות המתחייבת בעת בדיקת השאלה אם מתקיימת עבירת הציד בעת שמדובר בכלב סלוקי שרץ בשטח פתוח.

ה. בתוך הרכב לא נתפסה חיית בר כלשהי ואף לא חלק ממנה.

ו. בשטח הפתוח לא נתפסה חיית בר כלשהי או חלק ממנה, ואשר ניתן לקשור בינה לבין מי מהנאשמים.

ז. כפי שציינתי לעיל, אלמנט ה-"ציד" מאפיין את כל סוגי העבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום: ציד של חיית בר מוגנת; ציד ללא רישיון ציד; ציד בשיטות אסורות בסנזור באורות; ציד בלילה; וכן ציד בשיטות אסורות באמצעות כלבים. מאחר ולא הוכח שבוצעה העבירה המרכזית של "ציד" וגם לא עבירה של "ניסיון ציד", הרי שהמסקנה היחידה המתבקשת היא שיש לזכות את שלושת הנאשמים מחמת הספק מכל העבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

14. לאור כל האמור לעיל, הנני מזכה את שלושת הנאשמים מחמת הספק מביצוען של כל העבירות שלהלן:

א. ציד חיית בר מוגנת בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר וסעיף 29 לחוק העונשין.

ב. ציד ללא רישיון ציד בניגוד לסעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

ג. ציד בשיטות אסורות בסנזור באורות בניגוד לסעיפים 5(1) ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר.

ד. ציד בלילה בניגוד לתקנה 5(א) לתקנות להגנת חיית הבר התשל"ו - 1976 יחד עם סעיף 14(א) לחוק להגנת חיית הבר וסעיף 29 לחוק העונשין.

ה. ציד בשיטות אסורות באמצעות כלבים בניגוד לתקנה 6(ב) לתקנות להגנת חיית הבר וסעיף 14(א) לחוק להגנת חיית הבר יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

זכות ערעור תוך 45 ימים.

ניתנה היום, כ' תמוז תשע"ה, 07 יולי 2015, במעמד הצדדים